

Königova hájo vna

Barbora Fürichová

pointa

Königova hájovna

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

Barbora Fürichová

Königova hájovna – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Barbora Fürichová

Königova hájo vna

Po všem

ŘÍJEN 1944

Hlasitý tikot

Hana otevřela oči ve chvíli, kdy jí okolo spánku a ucha sjela krůpěj studeného potu.

Úzkou škvírou špatně zatemněného okna viděla naproti sobě na obloze zářící, dorůstající měsíc, který chvílemi mezi rychle plujícími mraky prosvětloval malou místnost.

V přítmí pokoje nic nepoznávala. Vlevo stála pootevřená skříň a z druhé strany její postele pak omšelá sesle s ledabytle přehozenou látkou. Převržený hrnek se válel v tekutině uprostřed dřevěného sedáku. Naproti, jen malý krůček od nohou, uzavíraly tuto místnost dveře se čtyřmi velkými kazetami. Když se nadechla, vzala na vědomí příjemnou vůni, kterou dobře znala, ale kdokoliv jiný by určitě řekl, že to tu páchne.

S bolestí se jí pomalu začínalo vybavovat, co se stalo. Opatrně si sáhla na levou nohu pod těžkou duchnu. Oddechla si, že jí vůbec nahmatala.

Zavírala a zase otvírala oči. Usínala a zase se probouzela v různých intervalech.

V další chvíli bdění si vybavila, jak po obědě seděly s matkou na lavici před jejich domovem.

Vyhřívaly se v podzimním slunci a otrhávaly lístky z veliké hromady posekané, napolovic oschlé a už notně přerostlé meduňky lékařské.

„Nic nemluv. Nech to na mně,“ řekla matka a Hana si všimla, jak zpomalila pohyby jindy hbitých prstů, když na kamenité cestě, táhnoucí se nahoru k jejich domu, uviděly dvě postavy. Ve slunečném dni, jako byl právě tento, se nabízel dolů do údolí překrásný výhled. Padla-li však mlha, bylo tomu naopak. To zas mívala Hana dojem, že jsou tady nahoře úplně jako na konci světa.

Obě hned dobře poznaly ty trhany z Dolní Vsi. Dva špinavci ztěžka a pomalu stoupali k nim. Pohupovali se ze strany na stranu. Ten starší byl trochu shrbený, ale i tak mohutný a čapku měl zaraženou hluboko k očím. Klára znala jeho obličej, co vypadal jak uschlý kaštan, zarostlý delšími, prošedivělými vousy. Druhý byl mnohem subtilnější. Nezastrčená košile mu ledabyly vylézala z otrhaných kalhot, které v pase držely jen díky dobře utažené prádelní šňůře. Jeho drobná ramínka se hrbila pod velkým hubertusem s nadutými kapsami. Pomalu přicházeli.

Bydleli dole ve vsi, ale často se potulovali všude po okolí. Většinou se táhli za pytláctvím nebo chlastem. Ten den je však přivedlo k hájovně něco prostšího.

„Dobré deň, Kláro,“ hulákal ten mohutnější, kterému se odjakživa všude přezdívalo Opičák, a zároveň už odděloval krátkou západku nízkých dřevěných vrátek, ohraničujících spodní část jejich zahrady.

Jeho zeťák Alois ho následoval s téměř holou hlavou sklopenou a s obavou pohlédl do prázdné psí boudy před kůlnou, zda se tam neobjeví Bert. Dřevěná bouda ale zela prázdnotou už třetí týden a štěně alsaského vlčáka měly slíbené od otcova dobrého kamaráda z Loštín až okolo Vánoc.

Z jejich Berta, nádherného křížence vlčáka a čehosi ještě obludnějšího, měli respekt úplně všichni. Byl vynikající strážce dvou žen.

„Co potřebuješ, Opičáku?“ oslovila máma rázně Josefa jeho přezdívkou. Byl na ni přivyklý víc než na své jméno, ale Hana sama ho tak nikdy neoslovila.

„Janina jož pré začala rodit,“ soukal ze sebe a po každém slovu se ztěžka nadechoval a vydechoval. Táhlý kopec mu dal co proto a Ála se přihlouple schovával za svého tchána.

Hana pohlédla na klidnou mámu. Z nedbale spleteného copu jí splývaly okolo skloněné tváře vypuštěné černé kudrnaté prameny, a přestože již měla za sebou sedmačtyřicátý rok života, vypadala svým způsobem stále půvabně.

Dál otrhávala lístky vzrostlé byliny, a aniž by zvedla oči, odvětila: „Říkala jsem vám, že Janina musí zůstat ležet v posteli! Na porod je ještě příliš brzy!“

„Hleďte, Kláro, ženská se nemůže válet v lůžko taková dobo! A malé jož chce ven!“

„Milostpani Jurkova, podťte rychle, moja Janinka vás moc prosí. Počala rodit,“ špital Ála prosebně a konečně vystupoval ze stínu svého tchána a málem neslyšně opakoval: „Jož je zle.“

„Upalujte nazpátek,“ instruovala je v úplném klidu máma a dál snímala aromatické lístky. „Dejte vařit vodu do všech hrnců a vytáhněte céchy, co má Janina přichystané. Já za vámi za chvíli přijedu.“

Obě sledovaly zamyšleným pohledem ta dvě podivná odcházející stvoření a po dotrhání posledního lístku ze své hromádky se máma teprve zvedla a protáhla si ztuhlá záda.

„Mám jet s tebou, maminko?“

„Ano, Haňulko. Ale nejprv to dotrhej a dej sušit. Všechny dveře pozavírej a dobře se obleč. Večer bude chladno. Až to budeš mít, nezapomeň na čistou zástěru a přijed' k porodu za mnou,“ pohládila ji po vlasech a vešla po schodech dovnitř domu.

Víc matka neřekla, ale Hana přesto pocítila její obavu z Janinčina předčasného porodu v jejich špinavé a páchnoucí položricené chalupě se dvěma naslopancema.

Sedmadvacetiletá Janina s Aloisem, přezdívaným Ála, čekala třetí dítě a i v této době, sužované už pátým rokem válkou, žila tahle rodina ještě odporněji, než mohla Hana vidět všude, kde matce pomáhala při porodech, nejen v Horní a Dolní Vsi, ale i v Kovářově, Střemečku, Hvozdečku, Slavotíně, Lukách, Hvozďě, Vojtěchově, Bilichovu, Březině, Ospělově, Ostrokově, Vilímově, Loučkách, Bílé Lhotě i dalších. A to dojížděly také do Vítova, města, kde se Klára vyučila a seznámila s Haniným otcem, tehdy ještě neatestovaným lékařem. Přestože ve Vítově byla nemocnice s porodnicí, kde máma střídavě každý třetí týden pracovala, i tam byly rodičky, které raději zůstávaly rodit doma s její pomocí.

Klára byla v rodinách oblíbená právě pro svou rozvážnost a vstřícnost, to Hana také obdivovala.

Když pak Hana vešla na úzkou, dlouhou verandu, viděla matku, jak kontroluje svou koženou brašnu zavěšenou na jednom z pěti srnčích parůžků, které sloužily jako věšáky za dveřmi. I když přesně věděla, že má vše pečlivě nachystáno, stejně tu brašnu jako vždy otevřela a namátkou prsty zkontrolovala, zda je tam jód, láhev lihu, skalpel, peány, nůžky, tkanice, gázy, obinadlo, také plátěné pytlíčky se sušeným heřmánkem, šalvějí i dubovou kůrou. Oblékla si hrubý svetr, zapnula na něm knoflíky, na hlavu si uvázala hrubě tkaný šátek, a i když nejela daleko, jen dolů kousek za ves, stejně si pro jistotu přes levé rameno natáhla vlastnoručně zhotovený pruh látky s vyšitým červeným nápisem GEBURTSASSISTENTIN.

Ramenní pásku připomněla i Haně. Takto je většinou německé hlídky nikde moc nestavěly, a ony tak mohly občas tajně převážet jídlo, které načerno nakoupily v jedné vesnici

a prodaly v druhé. Takto získaly nějakou korunu navíc, nebo alespoň směnily něco, co jim zrovna chybělo. Ale hlavně jim tato páska otevírala cestu ven i v nočních hodinách. Bez ní večer nemohly vyjít vůbec.

Hana si také vzpomněla na okamžik, kdy se matka ode dveří vrátila za ní a už možná s jakousi předtuchou špatných událostí ji smutně pohladila po tváři a políbila na čelo.

Přes velké skleněné tabule, rozdělené do spousty menších čtverečků, které tvořily horní polovinu verandy, sledovala, jak matka ze stodoly vytahuje kolo. Ladně nasedla a sjížděla dolů po cestě plné výmolů a kaluží z vydatných dešťů minulého týdne.

Ticho hájovny narušoval jen poněkud hlasitý tikot dřevěných kyvadlových hodin v obývací místnosti, kde byl kachlový sporák, kredenc, pohovka i jídelní stůl. Vše pěkně při jednom.

Od doby, kdy zůstaly samy, obývaly od podzimu do jara jen tuto místnost a pokoj na spaní hned vedle, jediné dvě vytápěné místnosti v domě. Nahoru do patra a podkroví chodily pouze sušit byliny nebo prádlo.

Okolo kamen vešla do ložnice a otevřela bytelnou dubovou skříň. Ze spodní police si vybrala jeden bílý bavlněný plášť s dlouhými rukávy. Zabalila ho společně s čistým prostěradlem do vaku a převázala širokým opaskem, který šikovně připevnila ke své vlastní zdravotní brašně. Byla podobná té mámině, jen v trochu menším provedení a s omezenější výbavou.

Snažila se být také stejně klidná jako máma, ale vždy když ji doprovázela k porodu, vnitřně se chvěla. Neměla ty dlouhé hodiny plné bolesti ráda. Chvillemi mívala i pocit, že už sama omdlí. A jen záměrně zpomaleným, hlubokým dechem se jí dávalo jakž takž zvládat napětí a nestěžovat si.

Její vzpomínání v cizí posteli náhle přerušila ostrá bolest levé nohy, která vystřelovala podél celé páteře až do hlavy. Pociťovala další krůpěje potu tekoucí po tváři. Jazykem si přejela po

suchých rtech a pokoušela se natáhnout pro převrhnutý hrnek, aby ho alespoň olízla. Prsty šátrala téměř na dosah ouška hrnečku, ale stále jí kousíček chyběl a bolest jí nedovolovala ani těch pár milimetrů překonat.

S vypětím všech zbývajících sil se trupem mírně natočila vpravo, ukazováčkem si přistrčila hrnek. Nedokázala ho ale zvednout a on s rámusem dopadl na dřevěnou podlahu, doprovázený jejím výkřikem bolesti, který už nedokázala utlumit.

Slyšela rychlé příchozí kroky z vedlejšího pokoje, potom pís-kot a cítila podivný tlak v hlavě.

Než omdlela, ještě stačila spatřit otevírající se dveře a vzpří-menou postavu s velkou láhví v jedné ruce a se skleněnou stří-kačkou v druhé.

Porod

Zatímco Klára obratně kličkovala mezi kalužemi cestou do údolí, slunce se rychle schovávalo za Bílou horu. Začínal se zvedat nepřijemný vítr.

Dole na cestě, která se spojovala s druhou, širší cestou vedoucí od Horní Vsi, na ni přes pole zamávala Anna. Hartlův statek za ní byl jejich nejbližším sousem. Anna, nejmladší z Hartlových dcer, vykopávala se sestrou zemáky a házely je do proutěných nůší.

Těm dvěma také pomáhala prodrat se na tento svět. Ostatně jako všem dětem z Dolní Vsi a okolí. Ošetřovala matky už i během těhotenství, pak při porodu a i v době poporodní. Jen každý třetí týden si musela odkroutit svou službu v krajské vítovské porodnici. Tam se střídala ještě s dalšími porodními sestrami, přičemž každá sloužila celý ten svůj týden nepřetržitě po čtyřiaadvacet hodin. Jinak docházela k nastávajícím matkám a rodičkám do jejich domovů všude ve svém rajónu.

Profese porodní báby se u nich dědila. Maminka, babička i její maminka. Všechny pomáhaly jiným ženám při slehnutí. Klářina máma Anežka měla na starosti porody ve stejném rajónu, ale do hájovny se společně s otcem přestěhovali, až když bylo Kláře okolo sedmnácti let. Tehdy ještě tyto polnosti patřily pod správu Řádu německých rytířů. V roce 1896 byla

vybudována jejich krásná hájovna jako dočasné obydlí pro hlavního mistra stavitele, který řídil projekční práce na přestavbě nedalekého hradu Búzov. Ale se začátkem světové války v roce 1914 byla přestavba hradu nuceně přerušena odchodem řádových rytířů k jejich útvarům a hájovna byla prodána lesnímu družstvu, které tvořilo společenství místních obcí. Právě Klářiin otec, jeden ze stávajících revírníků místních lesů, se přestěhoval se svou rodinou z nedaleké Bílé Lhoty do nového obydlí, hájovny nad Dolní Vsí.

Dolní Ves byla rozprostřena po obou březích potoka vítovského, který směrem od jihu k severu protékal obcí. Byla to malá vesnice bez návsi. Místní obyvatelé byli většinou zemědělci. Z ostatních živností tu byli mlynář, kupec, dva krejčí, truhlář a býval zde jeden hokynář. Ve vsi byla pro děti jen jednotřídky, do měšťanky docházely do Loštín, vzdálených necelých pět kilometrů, kde sídlila také nejbližší farnost a rodinný lékař.

Klára projížděla po cestě křižující potok. Musela projet celou vsí až na její opačný konec a na rozcestí u domů Šebkových a učitele Stránského odbočit na polní cestu okolo statkáře Duška. Vytvořila tak svou jízdou pomyslný neuzavřený kruh. Kdyby zvolila druhou, kratší cestu přes vrch, musela by za jejích domem kousek projít lesem a potom svaahem scházet dolů k Davidovu mlýnu. Kolo by ale bylo nepoužitelné, věci by musela nést v ruce a hlavně cesta zpět vlhkou trávou a polem vůbec nepřipadala v úvahu.

Bývalá rozpadající se pazderna Janiny rodiny byla zastrčena na konci pole, nejdál od vsi. Josefa ani Aloise cestou nikde nepotkala. Pomyslela si, že buďto šli kolem Davidova mlýna, nebo se raději někde zapomněli, což by bylo možná ze všeho nejlepší.

Vešla do polootevřených dveří, ze kterých právě vybíhala vyhublá kočka, a udeřil ji do nosu ohromný puch hniloby, kouře i moči.

Překročila hromadu harampádí a vešla do místnosti, kde byla menší kamna, kolem pohozeno chrastí a v levé části pokoje delší, hodně opotřebený stůl s lavicí.

Pod maličkým oknem na dřevěné lavici seděl drobný, otrhaný chlapec a kolena si přidržoval ručkama u brady. Choužil se strachem, bál se podívat na maminku, která ležela naproti v posteli, zatínala zuby a celý obličej se jí křivil bolestí. Když Janina spatřila Kláru, viditelně se jí ulevilo, ale hned zase zaťala prsty v pěst a křečovitě zachrčela.

Do místnosti vešla desetiletá nejstarší dcera Janiny. Pozdravila Kláru, svalila ke kamnům plnou náruč dalšího chrastí a hned přiložila.

„Neseď tam tak ustrašeně, Janku, a vytáhni z kredence ten největší hrnec, který najdeš, a dones do něj vodu!“ houkla Klára na chlapce a šla zkontrolovat rodičku.

Když tu Klára byla minulý týden, nařídila jí ležet s vyvýšenými nohama, aby se zmírnil tlak plodového vejce na děložní stěnu v místě istmu a vnitřní branky. Nejradyji by ji viděla v nemocnici, ale Janina a Alois trvali na tom, že zůstane tady v chalupě.

Vytáhla si z brašny bílý plášť s dlouhými rukávy a oblékla si ho místo svetru.

Ruce jako svůj nejcennější nástroj pořádně omyla vlastním kouskem mýdla.

Oddělala z Janiny zatuchlou peřinu, vyhrnula dlouhou sukni a spodničku, aby ji mohla zkontrolovat. Hlavička plodu už byla vidět poševním vchodem a Janina zakřičela s další kontrakcí. Když zkontrolovala také břicho, šla pomoci Jankovi naplnit hrnce vodou a do nejmenšího kastrůlku si nachystala šalvěj na louhování. Všechno dřevo, které se válelo ještě na zemi, nacpala do kamen, až to dunělo, a poslala obě děti pro další dříví.

Z poloviny stolu rukou shrnula neumyté talíře, hrnce, hrnečky, lžíce i vařečky. Drobtý a špínu na něm alespoň překryla svou čistou plachtou, na kterou si nachystala ten největší hrnec s už vlažnou vodou. Až bude potřeba, jen ho dolije vroucí dle potřeby. Podle zrychlujících se kontrakcí a faktu, že jde již o třetí porod, věděla, že dítě bude na světě co nevidět.

Děti nosily plné náruče klacků a chrastí a společně s nimi dorazila k Janině i Hana. Klára byla na svou dceru hrdá. Přesně už věděla, co je potřeba udělat a čeho se chopit.

„Chytni si obě nohy pod koleny a přitáhni je rozevřené co nejvíce k břichu,“ vybidla Klára Janinu.

Janina cítila tlak na stolicí, hluboce se nadechla, zavřela oči a ústa, sklonila bradu k prsům a se zadržným dechem intenzivně tlačila.

Klára čtyři prsty levé ruky přiložila na prořezávající se hráz a pravou rukou uchopila malou roušku, položila ji příčně na hráz a chránila ji, aby nemusela přistoupit k epiziotomii.

Po porodu hlavičky následovala raménka. Klička pupečníku byla volná, a tak ji mohla přetáhnout přes porozenou hlavičku. Uchopila plod oběma rukama v podpaží od hřbetní strany za obě raménka. Zatím šlo všechno dobře. Zbytek trupu a nožky dítěte pak už poměrně lehce vyklouzly. Hana převzala dítě do své připravené vyvařené, ještě teplé roušky, Klára stlačila pupečník na dvou místech peánovými kleštěmi, pod ochranou ruky ho vypálenými nůžkami prostříhla deset centimetrů od pupku dítěte a pupečník podvázala vyvařenou tkanicí.

Narodila se holčička, a když jí Hana vyčistila hleny z dýchacích cest, uslyšely jemný pláč.

Klára pokračovala v porodu placenty a pozorně ji ve špatném osvětlení raději dvakrát překontrolovala, zda nějaká část nechybí. Řádně Janinu prohlédla a umyla vyvařenými plenami.

Unavená maminka se převalila na bok a byla šťastná, že se Klára chopila také převlékání lůžkovin. Ještě další dvě hodiny jim trvala následná péče o maminku a novorozené miminko. Klára několikrát znovu zkontrolovala výšku dělohy. V tomto špinavém prostředí měla strach z přenosu infekce na matku nebo její dítě.

Děti seděly na stoličkách u kamen, pily teplou vodu s malinovým listím a tiše jako myšky sledovaly dění okolo sebe. Ti dva špinavci Opičák a Alois stále nepřicházeli, za což byla Klára v tu chvíli vlastně velice ráda. Před odchodem ještě naposledy zkontrolovala matku i děťátko, které se již pokoušelo poprvé přisát k prsu. Potom posbíraly všechny své věci a zabalily je do velkého uzlu. Bylo hodně po půlnoci, když vyjízděly společně zpět k domovu.

Pomalou šlapaly do pedálů chladnou, temnou nocí. Do spící vsi se ozývalo jen dynamo, které svým jemným bzučením o přední kolo rozsvěcovalo žlutý kužel před nimi. Celá Dolní Ves byla dokonale předpisově zatemněna. Z oken Dolnoveských nepronikal nikde ani paprsek světla.

Hana vezla na nosiči převázaný balík ušpiněných plen, prostěradel a látek. Vyperou je, vyvaří, vyžehlí a budou je zase moci použít příště. Někde už bylo nemožné koupit textilie a na oděv včetně látek byly vydávány lístky. Ženám oranžové, mužům žluté a dětem ještě podle věku růžové, zelené nebo modré. Volba oděvu tak musela být opatrná, neboť spotřeba bodů byla dosti velká.

Pod táhlým kopcem u Hartlova statku slezly z kol, tlačily je vedle sebe za zakulacená řídítká po cestě do vrchu a začaly z legrace počítat sloupy, které přiváděly elektřinu do jejich domu.

Studený vítr na otevřeném prostranství daleko krutěji zalézal i pod hrubé svetry s přehozenými šálami a prsty na rukou

i nohou už měly prokřehlé. Od úst se jim při výdechu valil dým teplého vzduchu a obě se těšily na teplo svého domova.

Nejprve zavřely kola do kůlny a zasmály se kočce, která je vylekala tichým příchodem přímo k nim. Mourek si přišel pro podrbání za uchem a doprovázel je až ke dveřím do domu po třech kamenných schodech. Na posledním však strnul, naježil se a prchnul zpět do prázdné stodoly.

Hana odemkla vstupní dveře. V šeru, protože velké tabule skla nemívaly na verandě zatemněné, si přezuly teplé pletené papuče. Hana jim je loni přichystala k Vánocům. Všila dovnitř ovčí vlnu a ze spodní strany je trochu nešikovně potáhla kůží. Vypadaly legračně, ale svůj účel splňovaly.

Brašny a šály pověsily zpátky každá na svůj parůžek a společně vešly do hlavní místnosti. Klára zvedla ruku, aby už otočila černým spínačem a rozsvítila světlo, ale Hana ji v tom okamžiku chytila za ruku a ukazováček druhé ruky si přitiskla na ústa na znamení ticha. Obě znehybněly a naslouchaly zvuku, který z místnosti vycházel. Ve velkém tmavozeleném kachlovém sporáku naproti nim praskala v plamenech suchá dřevěná polena. Místnost už byla krásně vytopená.

Jejich pohledy společně sklouzly na otoman pod oknem.

Spal na něm mladý muž, schoulený na boku do klubíčka, přikrytý dlouhým modrošedým kabátem.

O bok otomanu se mu opírala přes metr dlouhá československá puška vzor 24 a vedle ní stály vyrovnané vysoké černé šněrovací boty. Muž měl obě dlaně složeny pod tváří, zarostlou řídkými, ale dlouhými hnědými vousy, a ústy tiše odfukoval.

„Ondřej,“ zašeptala Hana a obě tichounce přešly k muži.

„Ano. Haňulko, postav vodu na čaj.“

Ondřej, kdysi jejich soused ze vsi, Hanin kamarád, vypadal teď mnohem mužněji, než jak ho měla uloženého ve

vzpomínkách z dětství. Opatrně zatahovala závěs nad otomanem, když vtom Ondřej vyskočil z postele a sahal po zbrani.

Byl chvíli zmatený, ale když si rychle srovnal, kde je a co tady dělá, opřel pušku zpět a s úlevou pozdravil: „Dobré večir. Omlívám se, pani Jurková, že sem se tade takhle poskládal. Dlóho ste se nevracele.“

„Neomlouvej se, Ondřeji. Proto jsem ti přece svěřila klíč. Ať můžeš přijít tiše a nenápadně, kdykoliv bude potřeba a nás tu zrovna nebude,“ usmála se omluvě Klára a otevřela kredenc. Vytáhla bochník chleba zabalený do utěrky a společně se skleničkou šípkové marmelády a dlouhým příborovým nožem jej přichystala na stůl. Rovnou zakrojila i pořádný krajíc pro hosta a vybídla ho, ať vypráví, jak to teď zvládá v lesích.

V květnu předloňského roku, když byl učiněn atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha a bylo vyhlášeno stanné právo a povinnost pracovního nasazení v Říši nařízením místní státní správy, se Ondřej Šebek rozhodl prchnout do lesů, které tady dobře znal. Přidal se k jakémusi partyzánskému oddílu, aby mohl bojovat proti uchvatitelům svobody.

Nejvíce to letos odnesl ročník 1924, tedy právě rok narození Ondřeje a také Hany. Mladí chlapci a děvčata byli násilně bráni na práce do Německa. Ti, kteří mohli, se zachraňovali útekem a skrývali se.

Klára věděla, že by raději zemřela, než by svou dceru taky poslala na nucené práce. Přišla už před válkou o muže i o své rodiče a jen pro svou Haňulku v sobě nalézala ještě sílu, aby překonaly trpkost těchto šílených let. Už si dávno přestala představovat, jaké to bude, až jednou válka skončí a pomine strach. Odevzdání osudu našeho státu bývalým prezidentem dr. Emilem Háchou do rukou Velkoněmecké říše už trvalo příliš dlouho. Žila jen ze dne na den, aby mohla pomáhat své malé

holčičce, byť už byla ta holčička trošičku vyšší než ona sama. Ale stejně to byla pořád její malá Haňulka.

Klára s Hanou neměly ani tak štěstí, to už snad neexistovalo, jako spíše dobré známosti a díky svému povolání a doktoru Majerovi, nejlepšímu příteli a kolegovi Hančina zesnulého otce, se jim podařilo vyřídít zdravotní výjimku před odesláním na nucené práce do Německa. To sice pro Hanu nutně znamenalo přerušování studia na gymnáziu v Olomouci, ale mohla zůstat doma. A to bylo v tu chvíli nejdůležitější.

Ondřej hladově hltal už třetí krajíc se šípkovou marmeládou a vyprávěl, spíše jen tak obecně. Ve vsi nejvíce důvěřoval své rodině a jim. Navíc jejich hájovna byla nejbližší k lesu. Dolů za mámou nebylo rozumné se vydávat. I když byla Dolní Ves spíše česká a nejbližší četnická stanice byla až v Loštínách, stejně i tady žily rodiny, kterým nedůvěřovali. Třeba hned na Hartlově statku pod nimi.

„Ve středo má náš oddíl sraz o stodánke na Bílé hoře, tak bech se tade rád skoval po tře dni, pani Kláro. Mužo?“

„To víš, dám ti čistou košili, kalhoty i spodky a tyhle zítra s Hanou vypereme a pospravíme.“

„Nechcem vám bet na obtíž, moc si teho vážim. Naštěpo vám zétra alespoň te velky špalke za domem. Ať tade k nečemo so.“

„Jsi hodný kluk, ale snaž se raději ven moc nechodit, ať tě tu někdo nevidí, a odpočívej.“

Hana posrkávala teplý bylinný čaj a pozorně si ho prohlížela. Ten malý kluk, se kterým spolu po lesích běhávali i celý den, už neexistoval. A lesy byly teď pro něj domovem. Nucený život tam venku ho změnil nejen fyzicky. Měl hlubší hlas a působil tak odvážně a statečně. Často na něj myslívala při každém pohledu na les. Přávala si, aby to už brzy všechno bylo lehčí a mohli se procházet zase volně po vsi nebo si zajet do města do biografu. Jednou. Snad.

„Pojďme ještě chvíli spát, venku už začíná svítat,“ zavelela Klára a přinesla deku a podhlavník pro jejich hosta.

Klára s Hanou usínaly v široké manželské posteli přitisknuté až na zeď, za kterou byla kamna se sporákem. Ve zdi nahoře byl vybudován úzký průduch, aby teplo lépe vnikalo i do ložnice.

Klára ještě dlouho slyšela Ondřejovy pohyby ze sousední místnosti, jak přikládal do kamen, jak občas něčím zašramotil, asi ve svém menším tlumoku, ale především si sama v hlavě srovnávala prožitky minulého dne a nynější noci. Svírala ji podivná úzkost a cosi tlačilo na prsou. Otčenáš si v duchu drmolila několikrát stále za sebou, ale myšlenky se samy rozbíhaly do všech stran.

Síla, kterou příroda panuje

Hana se dalšího ráno probudila v posteli sama. Spala tak tvrdě, že si vůbec nevšimla, kdy máma vstala a odešla. Ani v kuchyni nikdo nebyl.

Vyhlédla ven z okna místnosti, a kdyby záměrně nepátrala po změnách, ani by si pootevřených vrat stodoly nevšimla. Há-dala, že Ondřej bude tam a máma už jela na kontrolu k Janině a miminku.

Vyběhla ven, za zadní část domu do svahu, na suchý záchod a rychle se vracela do kuchyně, pěkně zpátky do teplíčka.

V plechovém umyvadle na kovových nožkách, pod kterým měla dole vždy nachystaný plný džbán vody, si vyčistila zuby, omyla obličej, zapletla si světlé vlasy do copu a koneček převázala modrou stuhou. Dívala se do světlých pomněnkových očí v zrcadle před sebou, ušklíbala se a hned se na sebe zase usmála.

Do objemného hrnce na kamnech nalila nahřívát vodu ze džberů a prázdné si nachystala ke dveřím, aby je venku zase naplnila ze studny.

Šla se zvědavě kouknout do pootevřených vrat stodoly, spojené s kůlnou.

Ondra stál zády k ní. Na dřevěném trojúhelníku měl za protržené šlacy zadních nohou, hlavou dolů přivázaného

mrtvého zajíce a stahoval z něj kožich kolem břicha až k předním běhům.

„Kdepak se k nám zatoulal takový krásný zajíc?“

„Dobry ráno, Haničko,“ odpověděl Ondra a levou rukou jen nadzvedl brzdomé lanko, kterým pravděpodobně zajíce lapil do drátěného oka.

Mockrát jako menší s Hanou v lesích zkoušeli takto pytláčit, ale nikdy nic nechytily. Jen Hana pár pohlavků od maminky, když na to tenkrát přišla.

„Chceš s tím ubožákem nějak pomoci?“

„Včel né, ale mužeš ho potom nejak chotně nachestat k obědo,“ otočil se, usmál se na Hanu, a když tam tak stála ve vratech a paprsky slunce prozařovaly krásu jejích světle hnědých vlasů, píchlo ho u srdce. Pocítil ohromnou touhu zůstat s ní. Už se nemuset vracet do lesů. Doufal, že snad už po zimě bude situace lepší. Partyzánské oddíly se srocují ve všech krajích pod vedením ruských uprchlých zajatců. Musí ještě vydržet. Překonat se a přežít.

Hana si ze stodoly vytáhla za prodloužené bočnice dřevěné necky ven na trávník ke studni, naplnila je ledovou vodou, naređila ji vyhrátou vodou z kamen a později do nich nastrouhala o valchu kousek cenného mýdla. Odmočí si tu špinavé prádlo z včerejšího porodu. Pak naplnila druhé, kratší necky, v těch se bude prát Ondřejovo prádlo.

K Janině vyrazila Klára hned z rána. Stejně nemohla pořádně zaspat. Měla starosti o malé novorozeně. Prvních dvacet čtyři hodin bylo nejrizikovějších.

Dole v údolí se ještě povaloval ranní opar, ale slunce za domem již osvěcovalo protější Bílou horu.

Klára cítila, že letos zima přijde brzy. Pomyslela na to, že by měly co nejdříve s Hanou vykopat zemáky a uskladnit je. Zásob

moc nemají, mohla by se cestou zpět zastavit za Marií Davidovou ve mlýně. Většinou se domlouvají na potají semleté mouce, vejcích nebo sádlu. Díky pásce Geburtsassistentin na rukávu si Klára na nějaký ten tajný obchod troufla, ale uvnitř se jí mohlo stejně srdce rozskočit, když náhodou projížděla kolem četníků. Stejně má tento týden za povinnost navštívit německou paničku v sedmém měsíci gravidity, tak to alespoň spojí při jedné cestě do Loštin. Takto si to všechno pěkně po cestě promýšlela a přála si už jen, aby vydrželo sluníčko a nezačalo pršet.

Pach Janiny pazderny Kláru nepřekvapoval. Bylo jí vlastně té holky docela líto. Vyrůstala s tátou Josefem alias Opičákem a bratrem Petrem samotná. Petr, jen co dosáhl plnoletosti, odešel za prací do města. Udělal dobře. Našel si místo kotelníka i s bydlením ve vítovské nemocnici a Janina zůstala doma jen s bláznivým, uchlastaným otcem. Vlastně doma kolem něj musela sloužit. To se mu hodilo. Co si Klára pamatovala, Opičák nikdy nikde nepracoval. Čím získával peníze na kořalku a tabák, nevěděla. Ale ani když statkáři nabízeli přivýdělek při sklizních, Josefa nebylo při práci vidět. Jednou z opileckého výletu do města údajně přivedl domů mladého zakřiknutého mládence Aloise a nařídil Janině vzít si ho za muže.

„Dobré deň vespolek,“ pozdravila Klára a vstoupila po zaklepání do temné světničky.

„Dobré deň,“ odpověděly hromadně děti a Janina, stojící u pece, něco na plotně zamíchala v hrnci. Novorozeně spalo v kolébce u postele, na které se válel Alois. Hlasitě oddychoval, oblečen v tom svém odporném kabátě, a krátké nohy mu visely i s botami přes pelest dolů. Asi tak, jak přišel, ulehл a usnul. Opičákova postel na druhé straně pokoje byla prázdná.

„Jak se cítíš, Janinko? Pojď se položit, ať tě mohu prohlédnout.“

„Docela dobře, e malá Evka se jož přesála a šmakoje jí. Bode to jedlík.“

„Musíš se o sebe starat, aby ti vydrželo kojení co nejdéle.“

I když byla všude kolem neuvěřitelná špína a smrad, vypadalo to, že o sebe a o děti Janina pečuje vcelku slušně.

Aloise společně odstrčily na posteli stranou a Janina si přilehla.

Klára byla spokojena, když viděla, že si Janina pravidelně měnila kusy poskládaných starých látek ve spodních nohavičkách za čisté. Přinesla Janině také pytlík dubové kůry, část odebrala a připravila odvar k omývání.

Včasné vstávání z postele po porodu Janině schvalovala, protože při rychlejším obnovení cirkulačních poměrů klesal výskyt trombóz a plicních embolií. Usnadňoval se rovněž odchod očistků a snižoval se i výskyt komplikací u močového měchýře a při vyprazdňování střeva.

Zkontrolovala i miminko a ošetřila mu pupečník, znovu jej pořádně vydezinfikovala a překryla čistou gázou. Plačící probuzenou Evičku také změřila od hlavy k patě, obvod hlavy a obvod hrudníku. Byla menší a drobnější kvůli dřívějšímu porodu, ale rozměry odpovídaly minimální zdravé hranici.

Vše si pečlivě zaznamenala do porodního deníku, kde taktéž uváděla každou podrobnost o porodu, zda je dítě manželské či nemanželské, zda byl vykonán křest, stáří rodičů, náboženství, dobu sňatku, povolání a stav otce, u nemanželských dětí stav matky.

Při vypisování kolonky stavu otce pohlédla na chrápajícího Aloise a musela se pousmát.

Domluvila se s Janinou na další kontrole za tři dny a snažila se odtud co nejdříve zmizet.

Při nasedání na kolo před pazdernou zase pocítila tu bolest na hrudníku, ale nijak se tím už nezabývala a připsala to únavě.

Cestou domů uviděla před domem místního učitele jeho ženu, paní Stránskou.

Vlasy měla schovány pod pletenou šálou, která se křížila pod krkem a zahalovala tak i ramena. Skolióza páteře ji ohýbala dopředu na dřevěnou hůlku a dělala ji tak starší. Paní učitelová se zešíroka usmála.

Klára zastavila, seskočila z kola, aby s ní zdvořilostně prohodila pár slov. Všechny její hluboké vrásky se pohnuly a úsměv odhalil i nepěkný žlutohnědý chrup. Povahou to však byla nezištně přátelská žena a děti ze školy, na rozdíl od přísného manžela, zahrnovala ohromující mateřskou láskou. Své vlastní děti nikdy s manželem neměli, a tak občas před válkou dětem po vyučování přinesla napečené buchty.

Zamávala i na pana učitele, který vystrčil hlavu z okna od psacího stolu. Určitě právě zapisoval pár řádků do pamětní knihy pro Dolní a Horní Ves. Sepisování letopisné kroniky bylo jeho velkým koníčkem.

„Tož co? Mladá od Josefa jož slehla? Só v pořádko? A jaké-pak má maličké mino?“ chrlila ze sebe paní učitelová hned po pozdravu.

„Tak, tak. Jsou v pořádku. Je to Evička. A co vy, jak se vám daří, paní Stránská?“

Klára hovořila s touto milou starší ženou, ale myšlenkami už byla u Hany. Plánovala jet ještě do Loštin, ale možná by tam Hanu neměla dnes nechávat samotnou. Co když se přihodí něco neočekávaného? Přece jen se stává, že ve vsi dělává gestapo prohlídky domů. Zanechají celý dům vzhůru nohama, a zdali má rodina takové štěstí, že nic nenajdou a že je neztloučou, zůstane po nich boží dopuštění. A co kdyby tam teď našli Ondřeje? To by bylo hotové neštěstí. Byla během chvíle rozhodnuta. Raději se dnes vrátí domů a do města zajedou až společně.

„Děvčátka moje zlaty, opatrujte se s Haničkó a přendíte k nám na chvilu posedět. Já jož tam k vám na vrch nevelezo,“ smála se paní upřímně.

„Rády, rády, určitě se brzy uvidíme,“ loučila se Klára a nasedala už na rozjíždějící se bicykl.

Její pověstný klid byl od včerejšího dne ten tam. Svíral ji nepřijemný pocit. Nedokázala si to vysvětlit. Trochu jí to připomínalo vzpomínku, kterou si vybavovala z dětství, když viděla lesníky porážet mnohaletý strom. Nachyloval se ze strany na stranu, vrávorál, ale trvalo to ještě vlastně několik dlouhatánských vteřin, než opravdu s ohromným praskotem a hučením narazil na tvrdou zem. Viděla stromy porážet nespočetněkrát, ale jen tehdy cítila něco podobného jako dnes. Možná to bylo tím, že byla ještě dítě a strom se zdál být mohutnější, než ve skutečnosti byl, ale ta síla... síla, kterou příroda panuje... ten pocit, to sevření a ohromení, dokáže paralyzovat a vytvořit uvnitř něco nepopsatelného.

Netušila proč, ale hrozně se bála, že se stane cosi zlého.

Čisté, vyprané prádlo viselo na sluníčku před hájovnou.

Hana loupala v kuchyni česnek a cibuli. Chystala se chyceného zajíce upéct se zemáky dohromady v jednom pekáči. Plíce, játra a srdíčko nasekala nadrobno na nádivku. I Ondřejovi se sbíhaly chutě jen při pomyslení na tu dobrotu. Hana už neměla maso v ústech celý měsíc. Ondřej míval zvěřinu častěji, ale to bývalo přes léto. S Haničkou mu bude chutnat jistě nejvíce. Prožili spolu pěkné dopoledne. Nemohl se na ni vynadávat. Dlouho se tak oba neuvolnili a nenasmáli. Ondřej vyšlehával metličkou Haně bílky do nádivky, ale měl jich více na košili než v míse. A když se mu Hana posmívala, naháněl ji po kuchyni kolem stolu, až jí malou část bílého sněhu máznul na nos.

Tiha válečných let na chvíli opadla. Hana stála těsně u Ondřeje. Chytl ji kolem pasu, prsty druhé ruky jí z nosu sněhovou šmouhu setřel a něžně Hanu políbil.

Hana překvapením strnula. Čerstvě oholená Ondřejova tvář se dotýkala té její a vlhké rty se spojily. Zavřela oči a nechala se chvíli unášet omamnou lehkostí, při které jí slábly všechny končetiny. Hned se ale zase z Ondřejova sevření vysmekla, šla dodělat nádivku a pečlivě ji napěchovala do drobného, vyzábělého zajíce.

Raději dál klopila hlavu nad pekáčem a Ondřej usedl ke stolu. Otevřel starší noviny a četl si.

Klára se hnala celou vsí. Kolo dnes tlačila do kopce od Hartlovic statku takovou rychlostí, že vedle něj chvílemi skoro běžela, ale stejně jí doba, po kterou se dnes vracela, připadala mnohem delší než jindy. Podle slunce schovávajícího se za Bílou horu tipovala něco po třetí hodině po poledni a malé hodinky na jejím zápěstí to vzápětí potvrdily.

Už měla hájovnu na dohled.

Viděla vyprané, sušící se prádlo. Z komína se valil bělošedý kouř, kolem domu nikdo nebyl. Jen ledabyle položila kolo na trávník kousek za brankou a rychle vyběhla tři schůdky na verandu. Vstoupila dovnitř.

Všude bylo podivné ticho. Proto chvatně, bez přezutí otevřela dveře dělicí verandu od hlavní místnosti.

Hana s Ondřejem sebou uleknutím trhli. I přestože byli tak potichu, ve svých myšlenkách mámu vůbec neslyšeli přicházet.

„Děje se něco?“ vydechovala Klára přerývaně a s každým dalším nádechem si uvědomovala vůni linoucí se z trouby.

Hana s Ondřejem na sebe pohlédli a zavrtěli hlavami: „Ne, nic se neděje.“

„Sluníčko moje,“ pohladila Klára Hanu po rameni. „Já jsem vám dnes, děti, měla prapodivný pocit.“

„Jaký? Pečeme zajíce, podívej. Ondřej ho chytil v lese. Za chvíli bude hotový.“

S oddechnutím šla zamknout hlavní dveře. V momentě, kdy otáčela klíčem, se jí zdálo, že se něco mihlo za oknem. Poodhrnula háčkovanou záclonku, přiblížila tvář blíže ke sklu a přes čtvercovou tabulku vyhlédla ven. Nic. Nic podivného neviděla. Jen Mourek běžel do svého úkrytu malým pootevřeným okénkem kůlny. Pomyslela si, že to byl možná on. Ale stejně se dnes nepoznávala a ten tlak na hrudníku ji svíral pořád.

Nahrbila se pod dřevěné schodiště, vedoucí do horního patra domu, k zazděné skříňce. Ta byla šikovně ukryta před zraky všech za dřevěným laťkovým obložáním verandy. Majitel musel znát jediné místečko správné laťky, aby drobně odskočila a dala se otevřít tajná schránka. Klára měla v horní přihrádce uloženy dokumenty po rodičích i muži, něco málo šperků v koženém váčku a v dolní části tučet litrových láhví lihu z vypuštěného lihovaru.

Jednu láhev s čirou tekutinou z úkrytu vytáhla a dvířka zpátky uzavřela. Zhasla světlo a vrátila se do kuchyně.

„Tak taková dobrá večere si zaslouží kvalitní pití, co říkáte?“

Na odpověď nečekala a čtvrtinu nalila do buclatého džbánu z glazované kameniny. Přilila hustou malinovou šťávu a vodu. Párkrát okusila, než dosáhla kýženého poměru, a všem nalila malinkou naběračkou do půle porcelánového hrnečku.

„Na zdraví,“ pozvedl hrnek jako první Ondřej a s oběma si přitůkl.

„Na svobodnou republiku,“ dodala Hana.

Zatímco pak Hana chystala na talíře hotového zajíce s nádivkou a zemáky, Klára zapnula půlkruhové rádio Philco, na kterém měly vzorně zavěšen povinný varovný štítek s nápisem:

*Pamatuj, že poslouchání zahraničního rozhlasu
je zakázáno a trestá se kázníci nebo i smrtí.*

Pomalým laděním krátkých vln chytala vysílání z Londýna. Za šumu se z reproduktoru tiše linula píseň Škoda lásky a následovala zpráva, kterou slovenský komentátor dnes již asi poněkolkikáté opakoval: „Salvy delových rán a československá hymna moskevského rozhlasu oznámili celému světu radostnú a pro nás historickú událosť.“ Dále euforicky hovořil hlas z rádia o tom, jak začala karpatsko-dukelská operace na podporu slovenského povstání. Československým vojákům pod velicím generálem Ludvíkem Svobodou se společně s Rudou armádou podařilo vstoupit na území Slovenska od Dukly v jihovýchodním Polsku.

„Máš to dobré, Haňulko. Ale už to raději přeladím jinam,“ pochvalovala si večeri Klára a poprvé po delší době na chvíli uvěřila, že by se to přece jen už mohlo všechno zlomit k lepšímu.

„Pani Kláro, o nás v partě je jakése Tonda Vašíček. Povidal mně, že vás zná z nemocnice z Vítova. To je jeden z našech neschopnějších chlapu.“

„Vašíček? To mi nic neříká. A cože tam měl dělat?“ snažila se vybavit si ke jménu, které Ondřej vyslovil, nějakou tvář.

„Akorát vrátneho areálo nemocnice. Ale asi ste mo v hlavě ovizla. Často vás spominá,“ pousmál se Ondra a pomyslel si, že se tomu Tondovi ani nediví. Paní Jurková byla pořád pěkná ženská a už dlouho sama, i když zrovna Tonda by si vedle ní jistě nepředstavoval.

„Hm, zaměstnanců je tam hodně. Bohužel. Možná kdybych ho viděla, budu vědět hned.“

Kláru v ten moment žádný Tonda Vašíček nezajímal. Byla ráda, že se doma nic zlověstného nepřihodilo. Najedli se a všem znovu dolila hrníčky narychlo připraveného malinového likéru.

Hana se zvedla a vyšla ven posbírat usušené prádlo dřív, než padne úplná tma a začne pršet. Nebe se začínalo plnit tmavými mraky.

Pohled jí padl na mámino pohozené kolo na trávníku za brankou a musela se tomu nahlas uchechtnout. Malinový opojný mok jí stoupl do hlavy a její pohyby zvláčněly.

Venku se stmívalo. Ucítila, jak se ochladilo, ale bylo jí stále vnitřně teplo. Přes hlavu a ramena si přehodila jen dlouhý šál. Hřál ji krom likéru také vnitřní pocit malinké radosti.

Co to Ondřeje napadlo, políbit ji? Kladla si otázky.

Nechtěla na něj takto myslet. Ne, Ondřej do jejích představ o budoucnosti nijak nezapadal. Moc by si přála dodělat po válce gymnázium a potom tajně snila o studiu medicíny. Často si, když nebyla máma doma, listovala knihami po svém otci. Celá jedna část vrchního pokoje byla plná krásných svazků. Pověštinou to byla různá vydání atlasů anatomie člověka, tlusté bichle vnitřního lékařství, lékařských repetitorií, obecné biologie, molekulární genetiky, praktické nefrologie a spousta další odborné literatury.

Sundávala již uschlé prádlo a skládala jej rovnou do proutěného koše. Vítr jí mírně poodhalil přehozený šál. Položila koš na zem, už byl těžký. V ten moment ale venkovní ticho přetnula ohlušující rána. Ještě pár sekund ji s sebou nesla ozvěna.

Hana ucítila ve stehně levé nohy neskutečnou, pálivou bolest. Noha přestala ihned držet její stabilitu a ona těžce dopadla na prádelní koš, převrátila jej a překulila se na vlhkou zem.

Výstřel ze zbraně doslova nadzvedl ze židlí i halasně se smějícího Ondřeje a pobavenou Kláru. Oba v téže vteřině vyskočili ze židle.

Zatímco Klára chaoticky běžela ven, Ondřej si chvatně zavázal boty, vzal svou vyčištěnou zbraň zastrčenou pod otomanem a teprve poté vyběhl za ní. Uviděl Kláru, jak se sklání k naříkající Haně ležící na zemi a něco drmolí. Ondřej se ze dveří domu rozhlížel po okolí a rychle vyhodnocoval situaci.

V prostoru mezi domem a kůlnou uviděl vběhnout do lesa postavu. Rozeběhl se za ní.

Do mírného kopce k lesu to bylo sotva třicet metrů, ale i když běžel, jak nejrychleji dokázal, každý krok mu připadal najednou nesmírně pomalý. Nechtěl prchajícího ztratit z dohledu. Kdo to, probůh, může být? A proč vystřelil po Haně? Vběhl za ním do lesa.

V lese už bylo hůře vidět, ale rozpoznal mezi stromy ve svahu kličkujícího a zvláštěně se kolébajícího muže s čepicí na hlavě. Krátkou pistolí držel prchající v levé ruce. S občasným ohlédnutím po Ondřejovi utíkal dále lesem. Ondřej přemýšlel, jestli má zkusit vystřelit, ale muž byl ještě dost daleko, a kdyby nezasáhl, ztratil by zastavením a mířením cenné vteřiny.

Běžel dál a dál. Přeskočil malý potůček a stočil se mírně doprava, kde se ocitl na úzké lesní pěšině vedoucí k Horní Vsi. Tam už prchající nemusel přeskakovat povalující se větve ani pařezy, a mírně tak prodloužil vzdálenost mezi nimi. Ondřej se nehodlal vzdát. Pod jeho chlapeckou tvář a dobrosrdečnost se probudila přirozená zvířecí divokost.

Za chvíli už byl také na měkké jehličnaté cestičce a přidával na rychlosti. Bolest vystřelující do pravého boku nevnímal, ale pomyslel na to, že kdyby se tak nenažral, běželo by se mu teď jistě lehčeji.

„Stuj, nebo střelím!“ zavolal zadýchaně a opravdu zvažoval další možnost výstřelu. Teď, na vyšlapané pěšině, by byla šance na dobře mířenou ránu. Ale kdyby mu ten chlap zaběhl zase mezi stromy, byla by to jen zbytečná ztráta času. Už se po Ondřejovi přestal ohlížet, ale viditelně mu docházely síly. Uběhli pěkný kus lesem. Muž zvolnil tempo, potom se zase rozeběhl a při dalším ohlédnutí ztratil celé sekundy. Prostor mezi prchajícím a pronásledovatelem se zkracoval. Najednou muž zaškobrtl a upadl na zem. Překulil se na záda a vypálil třikrát po sobě z malé pistole po Ondřejovi.

Ondřej našťěstí bystře skočil čelem k zemi. Rychle se doplazil k tlustému smrku a opatrně vstal. Vykoukl a hned běžel k nejbližšímu stromu před sebou. Další kulka prosvištěla vzduchem, odštípla kůru stromu kousek nad ním a zavrtala se do jehličnanu.

Ondřej si v rychlosti sundal nabitou pušku z ramene a při přebíhání k jinému smrku také vystřelil na postavu ležící na zemi. Muška před ním uskakovala, mířil jen orientačně. Slyšel své dva výstřely a jeden od protivníka. Zarazil ho jeho hystericky a přerývaně se smějící vysoký, hrdelní hlas. Ondřej nerozuměl, čemu se může smát.

Vyběhl k němu a opět střelil. Tentokrát palbu nikdo neopětoval.

Hrůzný smích také ustal. Ondřej vyčerpaně oddechoval. Chvilí naslouchal a opět opatrně vykoukl zpoza kmene. Levou tvář měl sedřenou o ostrou kůru, jak se silně tiskl ke kmeni. Postava ležela převrácená na bok, zády k němu.

„Je raněné? Mrtvé? Nebo to na mě jenom hrá?“ ptal se sám sebe zmateně.

Ruce se mu třásly. Minuta, než se odvážil vyběhnout k dalšímu mohutnějšímu smrku, již posledního před nepřítelem, mu připadala jako věčnost. Konečně doskočil za poslední překážku, nikdo z nich tentokrát nevystřelil a muž na zemi se ani nepohnul. Ondřej se vydýchal, hlasitě posmrkl snopel, který mu stékal z nosu, a s namířenou puškou vstal z podřepu. Vykročil váhavě k postavě ležící už jen pár kroků před ním. Jeho nohy nejistě dokročily na měkkou lesní půdu a Ondřej zařval do ticha: „Vstaň, ty svině!“

Neodpověděl.

Pomalu obešel nehybnou postavu. Svírala zbraň v levé ruce, ta však ochabně visela přes bok těla dolů k zemi. Špičkou boty jej převalil na záda. Přestal mířit. Uviděl, jak se muži

na hrudníku po vstřelené ráně tmavě zelený svetr pod rozevřeným kabátem zbarvil do velké temně rudé skvrny. Vykulené oči muže nepřítomně zíraly vzhůru. Ústa měl otevřená a ochablá.

Ondřej ztěžka vydechl, hlava se mu točila a i v temnotě lesa poznal toho mrtvého. Udělalo se mu zle a pozvracel se přímo vedle těla. Zvracel několikrát za sebou. Byl zpocený a začínal se celý třást.

Poprvé někoho usmrtil.

Zkřivená, zvrásněná, špinavá tvář mrtvého na zemi patřila Josefovi, známému hlavně pod přezdívkou Opičák.

„Hergot. Co to má bet?“ ulevil si Ondřej a srovnal si v hlavě proud událostí. Jsou teď zhruba někde v půli lesní cesty mezi Dolní a Horní Vsí. Je možné, že střelbu bylo do obou vesnic slyšet? Ani jedna našťestí nemá četnickou stanici ani nově nastěhované německé obyvatelstvo, krom páru smíšených původních rodin.

Vyjmul z Josefovy ruky pistoli a zastrčil si ji za opasek kalhot. Třesoucíma se rukama vytáhl ze svého koženého pouzdra menší dýku a chvíli pátral, než našel a usekl vhodnou větší smrkovou větev. Bezládné tělo převalil zčásti na ni.

Ruce mrtvého Josefa natáhl dozadu za hlavu, zápěstí k sobě spojil dohromady provazem a přivázal je k nejširší části větve. Takto se po malých úsecích snažil odtáhnout tělo nahoru do svahu a schovat jej tak, aby nebylo možné z pěšiny mrtvolu vůbec zahlédnout. Musel se ještě několikrát zastavit a vyprázdnit znovu obsah žaludku. Na temeno hlavy mu začaly dopadat první kapky deště.

„Chyť se mě kolem krku! Musíš se mě chytit! Slyšíš?“ Klára dřepěla u Hany a snažila se ji nadzvednout. Potřebovala ji dostat nejprv dovnitř do domu.